



Tuomas Paloniemi

SUOMALAISENA ULKOMAILLA

Ohjelmaformaatin kehittäminen Radio Kajaukseen

SUOMALAISENA ULKOMAILLA

Ohjelmaformaatin kehittäminen Radio Kajaukseen

Tuomas Paloniemi
Opinnäytetyö
Syksy 2012
Viestinnän koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Medianomi, Journalismin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Tuomas Paloniemi
Opinnäytetyön nimi: Suomalaisena ulkomailla - Ohjelmaformaatin kehittäminen Radio Kajaukseen
Työn ohjaajat: Pertti Sillanpää, Teemu Palokangas
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2012
Sivumäärä: 28

Opinnäytetyössäni tarkastelen uuden ohjelmaformaatin luomista Kainuun Paikallisradio Oy Kajaukseen. Tein opinnäytetyöni produktio-osana Radio Kajaukselle kahdeksanosaisen ohjelmasarjan ”Suomalaisena ulkomailla”, jossa haastattelen eri elämäntilanteissa olevia ja eri syistä ulkomaille siirtyneitä suomalaisia.

Keskeisiä osia opinnäytetyössäni ovat omat havaintoni ja päätelmäni, eri tutkimuslähteet sekä Radio Kajauksen nykyisen pääomistajan toimitusjohtaja Aki Karjalaisen haastattelu.

Työn tavoitteena oli luoda Radio Kajauksen profiiliin sopiva uusi ohjelmasarja, johon parhaassa tapauksessa olisi löydettävissä kaupallinen yhteistyökumppani. Lähetysvirtaformaatissa toimivassa radiossa ohjelmasarjan sisällön suunnittelu ja luominen on tehtävä huolella, jotta sen vaikutus kuuntelijamäärään olisi myönteinen tai ei ainakaan negatiivinen.

Tutkimuksessani pohdin suurelta osin omien kokemuksieni kautta sitä, millainen koko ohjelmaformaatin luominen on prosessina ja millaisia asioita uuden ohjelmaformaatin luomisessa pitää ottaa huomioon.

Tutkimuksestani selviää, millainen vaikutus radion kaupallisuudella on formaatin luomiseen. Radio Kajauksen erilaiset kaupalliset tekijät, kuten mainokset ja kuuntelijamatkat on otettu ohjelmaformaatissani huomioon. Ohjelmaformaattini suunnittelun tärkein perusta oli tehdä kanavalle hyvää ohjelmasisältöä, jotta Radio Kajausta vaikuttaisi houkuttelevalta mainostajien silmissä. Uusiin ohjelmaformaatteihin voi käyttää soveltaen uutisista tuttuja journalismin kriteereitä. Lähetysvirtaradioissa human interest -näkökulma on tärkeä ja ohjelmaformaateista pitää tehdä myös kuuntelijan näkökulmasta mahdollisimman kiinnostava.

Tulosten valossa tyypilliset uudet ohjelmaformaatit kaupalliseen radioon ovat usein mainostajan näkökulmasta tehtyjä. Tutkimus osoittaa, että kaupallisiin radioihin voi tehdä myös journalistisesti merkittäviä ohjelmaformaatteja, joihin etsitään vasta ohjelmasarjan teon jälkeen mainostaja.

Asiasanat: ohjelmaformaatti, maastamuuttajat, kaupallinen radio, paikallinen radio

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Communication, Option of Journalism

Author: Tuomas Paloniemi

Title of thesis: Faraway Flown Finns – Developing a New Radio Series for Radio Kajaus

Supervisors: Pertti Sillanpää, Teemu Palokangas

Term and year when the thesis was submitted: Fall 2012

Number of pages: 28

In this thesis I study what it is like to create a new radio series for Kainuun Paikallisradio Oy Kajaus. As a part of my thesis I made a new series for Radio Kajaus called "Faraway Flown Finns". It consists of eight episodes which include interviews of people who are in different stages of life and who have all had different reasons for moving abroad.

The main parts of the thesis are my own observations and conclusions, various research sources and an interview of the current owner of Radio Kajaus, managing director Aki Karjalainen.

The goal was to create a new series for Radio Kajaus which would fit the radio's profile. In the best case scenario, the radio would be able to find a commercial partner for the series. To maintain the programme-flow, the content design and creation of the series must be done carefully, so that the effect on the number of listeners would be positive or at least not negative.

In my thesis I study the process of making a radio series through my own experiences and what kinds of things should be taken into account when creating a new programme.

The study reveals the impact of commercialism on creating a new series for a radio. The various commercial factors of Radio Kajaus, such as advertisements and listener holidays are taken into account in my radio series.

The basis for my new radio series was to make good content, so that the channel would seem interesting in the eyes of advertisers. When making a new radio series you can apply familiar journalistic criteria used in the news. In a programme-flow radio the human interest aspect is important and the series must be as interesting as possible from the listener's point of view.

The results of this thesis indicate that new commercial radio series are typically made from the perspective of the advertiser. My study shows that commercial radios can do journalistically significant new series which can attract advertisers after the series has already been made.

Keywords: local radio, advertising, abroad, programme, series

SISÄLLYS

| | |
|---|----|
| 1 JOHDANTO..... | 6 |
| 2 PAIKALLISRADIO RADIO KAJAUS..... | 8 |
| 2.1 Radio Kajauksen kohderyhmä ja kuuntelijat | 11 |
| 2.2 Radio Kajauksen muu toiminta | 11 |
| 3 UUDEN OHJELMAFORMAATIN LUOMINEN KAUPALLISEEN PAIKALLISRADIOON..... | 13 |
| 3.1 Hyvä ohjelmaformaatti kaupalliseen paikallisradioon | 13 |
| 3.2 Uusi ohjelmaformaatti kuuntelijan näkökulmasta | 13 |
| 4 SUOMALAISENA ULKOMAILLA –OHJELMAFORMAATTI | 15 |
| 4.1 Ohjelmaformaatin luominen | 15 |
| 4.2 Ohjelmaformaatin sopivuus Radio Kajaukseen..... | 17 |
| 4.3 Ohjelman rakenne ja käsikirjoitus..... | 18 |
| 4.4 Ohjelmaformaattini Radio Kajauksen lähetysvirrassa | 20 |
| 4.5 Ohjelmaformaatin toteutus | 21 |
| 5 POHDINTA..... | 24 |
| LÄHTEET | 27 |

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni tarkastelen uuden ohjelmaformaatin luomista Kainuun Paikallisradio Oy Kajaukseen (myöh. Radio Kajaukseen). Keskeisiä osia opinnäytetyössäni ovat omat havaintoni ja päätelmäni. Hyödynnän opinnäytetyössäni myös muutamaa alan opinnäytetyötä ja pro gradu -tutkielmaa sekä Radio Kajauksen nykyisen pääomistajan toimitusjohtaja Aki Karjalaisen haastattelua.

Ajatus opinnäytetyöni aiheeseen lähti omista intohimoistani radiotyötä kohtaan. Työskentelin kesän 2012 Radio City Oulussa ja tänä aikana loin suhteita myös muihin radioihin. Sovimme yhdessä Radio Kajauksessa silloin kanavapäällikkönä toimineen Karjalaisen kanssa opinnäytetyöni produktio-osan toteuttamisesta.

Keskeisenä tavoitteena oli luoda Radio Kajauksen profiiliin aidosti sopiva ja teemaltaan uusi ohjelmasarja, johon parhaassa tapauksessa olisi löydettävissä kaupallinen yhteistyökumppani. Lähetysvirtaformaattissa toimivassa radiossa useampiosaisen ja minuuttimäärältään kohtuullisen pitkän ohjelmasarjan sisällön suunnittelu ja luominen on tehtävä huolella, jotta sen vaikutus kuuntelijamäärään olisi myönteinen tai ei ainakaan negatiivinen.

Nettiradion yleistymisen myötä myös ulkosuomalaiset ovat löytäneet suomalaisia radiokanavia. Myös Radio Kajaus on pyrkinyt kasvattamaan heidän avullaan nettiradionsa kuuntelijamääriä. Taustalla on paitsi kuuluvuusalueen väestön työperäisen maastamuuton perinne, ennen kaikkea yhteistyö Espanjan Aurinkorannikolla pitkään toimineen suomalaiskanava Radio Finlandian kanssa.

Opinnäytetyöni produktio-osaksi muotoutui lopulta kahdeksanosainen ohjelmasarja ”Suomalaisena ulkomailla”, jossa haastattelen eri elämäntilanteissa olevia ja eri syistä ulkomaille siirtyneitä suomalaisia. Koska Radio Kajauksella on vahva kuuntelijamatkaperinne, pääsin tekemään mielenkiintoisia haastatteluja kuuntelijamatkoilla ulkomaille asti.

Ylen TV1-kanavalla on esitetty huhtikuusta 2011 lähtien ”Jaakko ja maailmanvalloittajat” -nimistä sarjaa, jossa toimittaja Jaakko Selin on tien päällä

ja tapaa eri puolilla maailmaa työskenteleviä maanmiehiään ja -naisiaan. (Yleisradion ohjelmakortti: Jaakko ja maailmanvalloittajat, hakupäivä 27.9.2012.)

Jaakko ja maailmanvalloittajat sivuaa omaa radioformaattiani. Siinäkin toimittaja on lähtenyt tutkimaan maailmalla asuvien suomalaisten elämää. Kerronnallisesti ohjelmasarja poikkeaa omastani, sillä jaksot ovat pidempiä ja niitä esitetään valtakunnallisessa televisiossa, ei paikallisradiossa. Kuvallinen kerronta on yleensä ottaen helpompaa. Mietinkin uutta radioformaattia tehdessäni kerronnan vaikutuksia kuuntelijalle.

Opinnäytetyöni aihe on itselleni kiinnostava. Olen matkustellut ympäri maailmaa ja minulla on vahva kiinnostus ulkomailla asumiseen. Lisäksi opintojeni ajan minulla on ollut voimakas palo radiotyötä kohtaan.

2 PAIKALLISRADIO RADIO KAJAUS

Yksityinen radiotoiminta käynnistyi Suomessa vuonna 1985, jolloin Valtioneuvosto myönsi ensimmäiset kaupalliset ja ei-kaupalliset toimiluvat Yleisradion kanavien rinnalle. Asemien lukumäärä kasvoi nopeasti, samoin toimialan liikevaihto kehittyi alkuvuosien aikana myönteisesti. (Yksityisen radion kehitys, hakupäivä 27.9.2012.)

Taloudellisen tilanteen muutokset ja mediamarkkinoiden myllerrys vaikuttivat radioalankin kehitykseen 1990-luvulla. Vuonna 1997 syntyi ensimmäinen valtakunnallinen mainosradio, Radio Nova, ja sen seuraksi saatiin joukko osavaltakunnallisia ketjuradioita. Radiotoiminnan rakennemuutoksen seurauksena radiomarkkojen painopiste siirtyi paikallisradioista ketjuradioihin. (Yksityisen radion kehitys, hakupäivä 27.9.2012.)

Radio Kajaus perustettiin Kajaanissa vuonna 1989, ja se laajentui lähivuosina koko Kainuun maakunnan alueelle. Vuonna 2002 Radio Kajaus laajeni Koillismaalle. Tällöin Radio Kajaus osti paikallisen Radio Rukan. Vuonna 2012 Radio Kajaus sai pysyvän toimiluvan myös Itä-Lapin alueelle. Radio Kajaus on pyrkinyt parantamaan elinvoimaisuuttaan ja kiinnostavuuttaan mainostajien silmissä laajentamalla kuuluvuusalueitaan. Parhailaan liikenne- ja viestintäministeriön käsittelyssä on hakemus laajentumisesta Rovaniemelle (Uudet taajuudet kiinnostavat radioita, hakupäivä 24.11.2012).

Nykyään Radio Kajaus kuuluu Kainuun alueella Hyrynsalmella, Kajaanissa, Kuhmossa, Paltamossa, Puolangalla, Ristijärvellä, Sotkamossa, Suomussalmella ja Vaalassa. Koillismaalla Radio Kajaus kuuluu Kuusamossa, Posiolla, Pudasjärvellä, Ranualla ja Taivalkoskella. Itä-Lapin kuuluvuusalueeseen kuuluvat Kemijärvi, Pelkosenniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä ja Rovaniemen kunnan itäosat. Lisäksi Radio Kajaus kuuluu Venäjän Kostamuksessa.

Radio Kajaus on ainoita 1980-luvun paikallisradioiden perustamisbuumissa syntyneitä radioasemia, jotka ovat säilyttäneet omistuksensa yksityisenä. Se on

Kainuun, Koillismaan ja Itä-Lapin selkeästi kuunnelluin kaupallinen radiokanava. Radio Kajaus voittaa kanavaosuudessa koko maassa ainutlaatuisesti paikallisradiona myös valtakunnalliset kaupalliset kanavat. Radio Kajauksen kanavaosuus on pitänyt pintansa toimialan kilpailun lisääntymisestä huolimatta. Radio Kajausta kuuntelee kuuluvuusalueen kaikista yli 9-vuotiaista viikoittain 42 prosenttia. (Kansallinen radiotutkimus kesäkuu-marraskuu 2011, hakupäivä 27.11.2012.)

Kanavaosuuksissa samassa pääkohderyhmässä kilpailijoita kuuluvuusalueella ovat Radio Nova, jossain määrin Radio SuomiPOP ja Ylen eri alueelliset kanavat. Ylen kanavat eivät kuitenkaan ole toiminnallisesti kilpailijoita, koska ne eivät hanki mainostuloja, mikä on Radio Kajauksen toiminnan rahoitusmuoto.

Venäjän rajan pinnassa olevien lähettimien avulla tavoitetaan kuuntelijat Venäjän Kostamuksen alueella. Radio tavoittaa myös turisteja, suomea puhuvat venäjänkarjalaiset ja alueella työskentelevät suomalaiset. (Radio Kajaus: Parasta seuraa jo yli 20 vuotta, hakupäivä 27.9.2012.)

Radio Kajaus on lähetysvirtaradio. Lähetysvirtaperiaatteella toimivassa radiossa erillisiä ohjelmia ei sanan perinteisessä merkityksessä yleensä ole, vaan ohjelmisto muodostuu esimerkiksi makasiinilähetyksessä musiikista ja lyhyehköistä puheosuuksista, jotka muodostavat nopearytmisesti vaihtelevan lähetysjatkumon. Lähetysvirta on yleensä juontajavetoista suoraa lähetystä, mutta se voi sisältää myös lyhyitä tallennettuja osuuksia. (Kujala, Lahti & Tamminen 1998.)

Radio Kajaus lähettää suorana juonnettua lähetystä viikon jokaisena päivänä. Lähetyksissä on monenlaista ohjelmaa vuorokauden ympäri: paikallisia haastatteluja, raportteja, uutisia, monipuolisesti erilaista musiikkia ja kilpailuja. (Radio Kajaus: Parasta seuraa jo yli 20 vuotta, hakupäivä 27.9.2012.) Kyseinen paikallisuus on nykyradioissa varsin poikkeuksellista.

Lähetysvirtaradion tapaan pääosa Radio Kajauksen ohjelmasisällöstä koostuu musiikin välissä olevista juonnoista. Juonnoissa keskitytään pääasiassa

kotimaisiin uutisaiheisiin, ennen kaikkea radion kuuluvuusalueelta, myös muita paikallismedioita siteeraten. Prime time -lähetysaikana (6 - 18) lähetetään myös kuudesta kymmeneen paikallista haastattelua, jotka ovat muihin radioihin verrattuna kohtuullisen pitkiä. Nämä seikat palvelevat niin radion kuuluvuusaluetta kuin luovat yhteisöllisyyttä radion ja sen kuuntelijoiden välille.

Viikko-ohjelmistossa on jonkin verran pitkäikäisiä ohjelmia vakio-ohjelmapaikoilla, joista suurin osa niin sanottuja kontaktiohjelmia. Näitä ovat muun muassa levytoiveohjelmat (Onnea ja terveisiä) ja kuuntelijoiden väliseen kaupantekoon keskittynyt ohjelma (Radiopörssi), joihin kuuntelijat osallistuvat maksullisten puheluiden kautta.

Ohjelmat ja haastattelut nostavat kanavan merkitystä paikallisena radiona. Radio Kajaus yhdistää eri asioilla kuuntelijoitaan ja korostaa paikallisuuttaan entisestään. Radiokanava mielletäänkin paikallisen väestön äänenkannattajaksi. Kajauksen vahvuus on pitkälti ollut myös siinä, että se on nostanut kuuluvuusalueellaan esiin pieniä vähemmistöjä, kuten vähemmistöuskontoja (ortodoksit). (Bysantin kulttuurin vaalija Pohjolassa, hakupäivä 24.11.2012.)

Radio Kajauksessa on pyritty lähettämään samanaikaisesti myös yhdestä kahteen kausiluonteista ohjelmasarjaa, joihin on haettu maksullisia yhteistyökumppaneita yrityksistä tai muista yhteisöistä (Laulava kokki, Kuntoremontti). Ohjelmaprofiililtaan oma ohjelmaformaattini lienee lähinnä näiden kaltaisia ohjelmia. Toimitus koostaa myös kotimaan ja ulkomaan aiheista uutiskatsauksen kahdeksan kertaa arkipäivässä. Uutisissa pyritään nostamaan esille paikallisia asioita. Valtakunnallisia asioita ei kuitenkaan unohdeta.

Prime time -ajan ulkopuolelle Radio Kajaus myy jonkin verran ulkopuolisille yhteisöille, esimerkiksi hengellisille yhteisöille, maksullista ohjelma-aikaa tulonhankkimistarkoituksessa.

2.1 Radio Kajauksen kohderyhmä ja kuuntelijat

Yksityisten radioiden yhteenlaskettu viikkokuuntelijamäärä ylitti Yleisradion kanavien viikkokuuntelijamäärän ensi kertaa vuoden 2001 syys-marraskuun KRT-tutkimusraportissa. Alle 55-vuotiaiden kuluttajien kuuntelu painottuu voimakkaasti yksityisille kanaville, Yleisradion kanavien kuuntelijakunta on keskimäärin selvästi varttuneempaa. (Yksityisen radion kehitys, hakupäivä 27.9.2012.)

Kaupalliselle radiolle elinkelpoisuuden kannalta ratkaisevaa on ostovoimainen kuuntelijakunta. Radio Kajauksen alueen ostovoimaisin ikäryhmä on 40-59 -vuotiaat, joista Radio Kajausta tavoittaa viikoittain 62 prosenttia. Myös nuoret aikuiset kuuntelevat Radio Kajausta. Nuorista aikuisista joka neljäs kuuntelee kanavaa viikoittain. Radio Kajausta kuunnellaan myös pitkään. Keskimääräinen kuuntelija kuuntelee kanavaa 10 tuntia 45 minuuttia viikossa. (Kansallinen radiotutkimus kesäkuu-marraskuu 2011, hakupäivä 27.11.2012.)

2.2 Radio Kajauksen muu toiminta

Säilyttääkseen toimintansa kannattavana on Radio Kajauksen täytynyt toteuttaa muitakin tulonhankkimiskeinoja kuin pelkkä radiomainonta. Näiden lisäksi Radio Kajausta on vihkiytynyt erilaisiin yhteistyö- ja kehityshankkeisiin eri toimijoiden kanssa.

Radio Kajausta on vuosien varrella järjestänyt useille sadoille kuuntelijoilleen ryhmämatkoja ympäri maailman, muun muassa Egyptiin, Espanjaan, Viroon, Thaimaahan, Tunisiaan, Venäjälle, Kreikkaan, Bulgariaan, Intiaan, Turkkiin ja Kyprokselle. Syyskuussa 2012 Kajausta järjesti matkan Kreetalle ja lokakuussa Rodokselle. (Radio Kajausta: Parasta seuraa jo yli 20 vuotta, hakupäivä 27.9.2012.) Kuuntelijamatkat tuovat Radio Kajaukselle toki tärkeää PR-arvoa, mutta taustalla ovat myös kaupallisesti tärkeät mainosyhteistyösopimukset matkatoimistojen kanssa.

Radio Kajauksen toimitusjohtaja Aki Karjalainen kertoo, että perustamisestaan lähtien Radio Kajaus on ollut vahva suomenkielisen kevyen musiikin puolestapuhuja. Merkille pantavaa on, että suomalaisen paikallisradiotoiminnan alkuvuosina tämä ei ollut kovin yleistä. (Karjalainen 1.10.2012. Haastattelu.)

Kuten moni muu suomalainen radio, myös Radio Kajaus on ollut vuosien varrella monien musiikkitapahtumien, levy-yhtiöiden ja suoraan myös artistien yhteistyökumppani. Tämän lisäksi Radio Kajaus on ollut lukuisten alueensa tapahtuma- ja matkailutoiminnan projekteissa mukana. Esimerkkinä viimeisimmistä Radio Kajaus oli jo ideointivaiheessa mukana kehittämässä ja toteuttamassa Kemijärven kaupungin ja julkisyhteisön (Kemijärven Kehitys Oy, hakupäivä 15.10.2012) kanssa uutta matkailuelinkeinotuotetta, Iskelmätulet-festivaalia (Iskelmätulet, hakupäivä 15.10.2012).

Toimitusjohtaja Aki Karjalaisen mukaan Radio Kajaus on vuosien saatossa ollut yhteistyössä alueen monien julkishallinnon toimijoiden kanssa, kuten esimerkiksi Venäjän Kostamuksessa 1990-luvun alkupuolella. Virallisia yhteistyöhankkeita Kajauksella on ollut muun muassa Euroopan komission ja ulkoasiainministeriön Eurooppatiedotuksen kanssa. (Karjalainen 1.10.2012. Haastattelu.)

Opinnäytetyön kirjoittamishetkellä Radio Kajaus on mukana merkittävässä tutkimushankkeessa, jossa selvitetään radion käyttö- ja mainosvälinemuotoja uuden sukupolven teknologiassa. Personal Radio -hankkeessa Radio Kajaus toimii muun muassa sellaisten yhteistyötahojen kanssa, kuten VTT ja Nokia. (TIVIT Amfi, hakupäivä 15.10.2012.)

Radio Kajauksen kuuluvuusalueelta on lähdetty suomalaisen yhteiskunnan eri murrosvaiheissa myös ulkomaille etenkin työn perässä. Osittain tämän vuoksi radiossa on ollut kiinnostusta myös ulkosuomalaisiin. Yksittäisten ohjelmasarjojen lisäksi Radio Kajaus solmi syksyllä 2011 kausiluonteisesti toimivan yhteistyösopimuksen espanjansuomalaisen Radio Finlandian kanssa, joka lähettää noina jaksoina Kajauksen ohjelmasisältöä taajuudellaan useita tunteja päivässä. Tämän on huomattu tuoneen radiolle ennen kaikkea uusia nettiradion kuuntelijoita, joiden kautta tavoitellaan myös uusia mainostajia.

3 UUDEN OHJELMAFORMAATIN LUOMINEN KAUPALLISEEN PAIKALLISRADIOON

3.1 Hyvä ohjelmaformaatti kaupalliseen paikallisradioon

Hyvin toimiva uusi ohjelmaformaatti paikallisradioon on erilaisten tekijöiden summa. Sisällön pitää toimia erittäin hyvin ja etukäteissuunnittelu on tärkeää.

Radio välittää nopeasti tiedotuksia suurelle joukolle ihmisiä. Yleensä radio-ohjelma pyrkii välittämään jonkin viestin, usein faktatiedon, niin, että jokainen kuuntelija pystyy ymmärtämään sen mahdollisimman yksiselitteisesti ohjelman lähettäjän tarkoittamalla tavalla. (Karisto & Leppänen 1997.)

Emilia Mikkola kirjoittaa vuonna 2009 julkaistussa opinnäytetyössään kaupallisten kanavien rahoituksesta. Kaupallisten kanavien rahoitus lähtee mainostajilta, joten mainostajien tyytyväisyys mittaa ohjelman onnistumisen. Eräät mainostajat tavoittelevat mahdollisimman suurta kuuntelijamäärää, mutta yleisesti mainosmaailmassa ihaillaan kapeita segmenttejä eli kohderyhmälle suunnattua mainontaa. Kuuntelijalle asti ei välttämättä näy se, onko joku ohjelma menestynyt ja saako mainostaja tarpeeksi haluamiaan kontakteja. (Mikkola 2009.)

Tätä Mikkolan opinnäytetyössään esittämää teoriaa hyvästä ohjelmaformaatista voi mielestäni hyödyntää kaupallisessa paikallisradiossa. Ideaalilanteessa myös ohjelmavalinnoilla voidaan saavuttaa mainostajille tärkeitä kuulijaryhmiä. Kaupallisissa paikallisradioissa mainostajille myydään mahdollisimman suuria kuuntelijamääriä tai edellä mainittuja segmenttejä.

3.2 Uusi ohjelmaformaatti kuuntelijan näkökulmasta

Finnpanelin Kansallisen Radiotutkimuksen mukaan Radio Kajausta kuunnellaan pitkiä ajanjaksoja verrattuna muihin kanaviin (Kansallinen radiotutkimus kesäkuu-marraskuu 2011, hakupäivä 27.11.2012). Tämän vuoksi uudelle

ohjelmasarjalle on tärkeää sen kiinnostavuuden säilyttäminen. Kanavauskollisuuden vuoksi on varsin todennäköistä, että kuuntelija kuulee ohjelmaformaattista useampia jaksoja.

Uutta ohjelmaformaattia sisältöä rakennettaessa on otettava huomioon kohderyhmä (kuuntelijat), kohderyhmän ikä sekä paikallisuus. On pidettävä mielessä millainen radiokanavan profiili on.

Kun luodaan uutta ohjelmaformaattia, on se toteutettava niin, että sisältö eri jaksoissa uudistuu riittävästi. Ohjelmasarjan sisällöstä on luonteva tehdä osin myös tarinallinen jatkumo. Kanavan näkökulmasta ohjelmasarjan on oltava koukuttava. Mielessä on kuitenkin pidettävä myös se seikka, että ohjelmasarja on ymmärrettävissä myös yksittäisenä osana.

Janne Vahtola sivuaa havaintojani Oulun yliopiston pro gradu -tutkielmassaan. Radio-ohjelmalla on alku ja loppu, ja väliin on pyrittävä saamaan jännite, joka kantaa ohjelmaa ja pitää kuulijan mielenkiintoa yllä. (Vahtola 2005.)

Radioiden ohjelmasisältöjen on oltava ihmisten mielenkiintoa herättävä. Paikallisradioiden tuottama sisältö onkin niiden kilpailuvaltti. Varsinkin paikallisradioissa yhteisöllisyyden tunne on vahva ja kuulija haluaa tietää, mitä hänen ympärillään tapahtuu.

4 SUOMALAISENA ULKOMAILLA –OHJELMAFORMAATTI

4.1 Ohjelmaformaatin luominen

Opinnäytetyöni produktio-osa, Radio Kajaukselle tekemäni kahdeksanosainen ohjelmaformaatti ”Suomalaisena ulkomailta” kertoo suomalaisista, jotka ovat muuttaneet ulkomaille asumaan. Ohjelmaa alettiin lähettää Radio Kajauksessa marraskuussa 2012. Ohjelmaformaattissa pyrin haastattelemaan mahdollisimman mielenkiintoisia henkilöitä, jotka kiinnostavat mahdollisimman laajasti Radio Kajauksen kuuntelijoita.

Sami Rahkonen listaa vuonna 2011 Jyväskylän yliopiston pro gradu -tutkielmassaan uutisjournalismin kriteereitä. Omassa ohjelmaformaattissani käytän lähes samanlaisia kriteereitä kuin uutisjournalismissa, jossa painotetaan seuraavia seikkoja:

- ajankohtaisuus
 - suuruus, laajuus, voimakkuus
 - kiinnostavuus
 - tärkeys, laaja koskettavuus
 - dramaattisuus
 - ristiriitaisuus
 - erilaisuus, uutuus
 - läheisyys
 - human interest eli inhimillinen mielenkiinto
 - tunnettuja ihmisiä, alueita ja organisaatioita koskevat tapahtumat.
- (Rahkonen 2011.)

Melkein jokaisessa kahdeksassa jaksossa nämä kriteerit toteutuivat. Kriteereistä vahvimpana toteutuivat kiinnostavuus ja inhimillinen mielenkiinto. Näiden syiden takia valitsin haastateltavani mahdollisimman laajalta alueelta ja ympäri maapalloa.

Radio on väline, joka vaikuttaa konkretian kautta. Asioiden esittäminen yleisellä tasolla ei kosketa kuuntelijaa, eikä synnytä kokemusta tai mielikuvia. Sen sijaan konkretia eli pienet yksityiskohdat painuvat mieleen ja aikaansaavat kuuntelijassa reaktion. (Karisto ym. 1997.)

Sarjassa pyritään myös tuomaan esille konkretiaa ja pieniä yksityiskohtia. Ohjelmasarjaan valitsin asioita, jotka tuovat esiin sattumia ja muistikuvia ulkosuomalaisen arkipäivästä tai uuden asuinmaan kulttuurin törmäämisestä synnyinmaan kulttuuriin. Tuon kuulijan tietoon erilaista ja uutta informaatiota ihmisten arjesta ja elämästä. Nämä yksityiskohdat herättävät varmasti eniten mielenkiintoa kuuntelijoissa.

Ohjelmasarjassa tuon tarinan kehittymisen omaisesti esille eri syitä maastamuutolle. Suomalaisen yhteiskunnan kehityksen myötä eri aikakausina ja näin myös eri-ikäisillä haastateltavilla on ollut mahdollisuuksia ja kimmokkeita ulkomaille muuttoon. Työstän ohjelmassani perusteemaa ihmisten samanlaisuudesta, mutta jokaisessa jaksossa on erilainen ilmaisutapa.

Kriteereistä vahvana toistuu myös erilaisuus. Koko ohjelman lähtökohtana on se, miten erilaista arki voi olla jossain muualla kuin Suomessa. Ristiriita radion kuuntelijan ja haastateltavan ympäristöissä tekee jopa kysymyksen tyypillisestä arkipäivästä kiinnostavaksi.

Yksi kiinnostavuuden kriteeri on myös omakohtaisuus. Haastateltavista on pyritty löytämään yhteys radion pääkohderyhmään, esimerkiksi saman sukupolven tai aiemman kotipaikan perusteella. Kuuntelija voi havahtua miettimään, millainen oma elämä erilaisilla valinnoilla voisi olla tai olisi voinut olla.

Haastateltaviani ovat Englantiin suomalaisen miehensä perässä muuttanut nainen, Espanjaan terveydentilansa takia muuttanut mies, Kreetan Suomen kunniakonsuli, Turkkiin uutta elämää etsimään lähtenyt nainen, Australiaan töiden perässä lähtenyt mies, Vietnamsissa taekwondo maailmancup-kilpatasolla kilpaileva mies, Rodoksen saaren ensimmäisiä suomalaisia edustava nainen sekä Libanonissa rauhanturvaajana työskennellyt ja nykyään Rodoksella turistipappina toimiva mies. Suomalaisena ulkomailta pohjautuu

pitkälti haastateltavien itsensä kokemuksiin ja tuntemuksiin. Ohjelma onkin henkilövetoinen.

Jaakko Kaján pohtii vuonna 2010 julkaistussa Turun ammattikorkeakoulun opinnäytetyössään termiä henkilövetoinen. Sillä tarkoitetaan prosessia, jossa tarina ja juonenkäänteet syntyvät henkilöistä käsin sen sijaan, että ulkopuolinen tapahtuma tai sattumus ajaisi toimintaa. (Kaján 2010.)

Termiä henkilövetoinen käytetään usein kuvaamaan elokuvien käsikirjoituksia, mutta mielestäni tätä käsitettä voidaan käyttää myös radioformaattiani. Ohjelman kiinnostavuus on ratkaisevasti kiinni haastateltavien sanoman kiinnostavuudesta. Ohjelmaformaattissani korostuvat etenkin henkilöiden luonteet ja tarpeet, jotka kannattelevat jaksoja eteenpäin.

Suomalaisena ulkomailla-ohjelmaformaatti on asiallinen ja myös osin tiedottava, mutta se ei silti ole uutisohjelma. Jutut tarjoavat Radio Kajauksen kuuntelijoille matkailua, kulttuuria, viihdettä ja vapaa-aikaa.

4.2 Ohjelmaformaatin sopivuus Radio Kajaukseen

Radio Kajauksen toimitusjohtaja Aki Karjalaisen mukaan Radio Kajauksen pääkohderyhmällä on varallisuuden ja ajankäytön puolesta mahdollisuuksia matkailuun. Koko kanava on profiloitunut itseään ja kehitystyötään matkailupainotteiseksi, koska kuuluvuusalueella sijaitsee Suomen suurimpia matkailukeskuksia, muun muassa Ruka, Pyhä-Luosto ja Vuokatti.

Karjalaisen mukaan Radio Kajauksen kuuluvuusalueella on tapahtunut vahva elinkeinoelämän rakennemuutos, jossa palveluelinkeinot, mukaan lukien matkailu, korvaavat alueella perinteikkään teollisuuden työpaikoissa.

Tämä on Radio Kajaukselle ainoastaan eduksi, koska luonnollisesti matkailuyrittäjät tarvitsevat ja käyttävät radiomainontaa enemmän kuin muilla toimialoilla toimivat.

Radio Kajaus on maantieteellisesti kuuluvuusalueeltaan Suomen suurin paikallisradio. Matkailuaiheiset ohjelmat lisäävät mainostajille tärkeiden, matkailupalveluita potentiaalisesti

käyttävien ihmisten mielenkiintoa Radio Kajauksen ohjelmistoa kohtaan. Kajausta kuuluu peräti neljän eri maakunnan alueella, joten jo alueen sisällä on mahdollista vapaa-ajanmatkailuun. (Karjalainen 1.10.2012. Haastattelu.)

Radio Kajauksella on ollut kiinnostusta ulkosuomalaisuuteen jo aiemmin. Radio Kajauksen kuuluvuusalueeseen kuuluu varsinaisella radiolähettimellä kausiluonteisesti myös Espanjan Aurinkorannikko.

Espanjassa asuu virallisten väestötilastojen mukaan noin 5000 Suomen kansalaista. Tämä ei kuitenkaan kerro koko totuutta Espanjassa pysyväisluonteisesti tai osan aikaa vuodesta asuvien suomalaisten lukumäärästä, joka lienee noin 20 000-30 000. (Suomalaisena Espanjassa, hakupäivä 2.10.2012.)

Osa näistäkin ihmisistä on muuttanut ulkomaille työn tai esimerkiksi henkisen tai fyysisen hyvinvoinnin perässä.

Koska kuuntelijamatkojen järjestäminen on osa Radio Kajauksen liiketoimintaa, ohjelmasarja on keino lisätä mielenkiintoa kuuntelijamatkoille osallistumista kohtaan. Osa haastatelluista kertoo maista ja kulttuureista, joihin tulevat Radio Kajauksen kuuntelijamatkat suuntautuvat.

Radio Kajauksessa toimitetaan päivittäin useita ajankohtaishaastatteluja paikallisista ja valtakunnallisista aiheista. Ne perustuvat kuitenkin enemmän uutis- ja tapahtumateemoihin. Tässä ohjelmasarjassa kuitenkin keskitytään henkilöhaastatteluihin, teemaan ulkosuomalaisuudesta sekä ilmiöihin sen taustalla. Journalistisesta näkökulmasta nykyisiä ohjelmia ja uutta ohjelmaformaattia voisi mielestäni verrata esimerkiksi eroon sanomalehden uutisartikkelin ja reportaasin välillä.

4.3 Ohjelman rakenne ja käsikirjoitus

Suomalaisena ulkomailta -ohjelmaformaatin yhden jakson kesto on kahdeksasta kymmeneen minuuttia, sillä Radio Kajauksen lähetysvirrassa on totuttu pidempiin ajankohtaishaastatteluihin. Ohjelmani rakentuu hyvin

ihmislähtöisesti. Haastatteluissa pyrin pääsemään ihmisten elämään sisälle ja saamaan mielenkiintoisia kokemuksia niin vieraista kulttuureista, haastateltavien arkisesta päivästä, ennakkoluuloista, suomalaisesta identiteetistä kuin ulkomailla asumisesta ylipäätään.

Haastattelukysymykset valikoin aina ihmisen mukaan. Esimerkiksi Vietnamin asuvaa taekwondo-kilpailijaa Arne Salmea haastatellessani keskityin paljon itämaiseen kulttuuriin ja taekwondoon, kun taas Kreetalla kunniakonsulina toimivaa Rita Sjöstrand-Papadakia haastatellessani otin huomioon niin Kreikan taloustilanteen kuin perhekeskeisen kreikkalaisen kulttuurin. Ohjelmaa käsikirjoittaessani huomioin myös yleisen kiinnostavuuden. Eräs haastateltavani, Australiassa asuva Jouni Juntunen, on esimerkiksi lähtöisin Kainuusta.

Uutta ohjelmaformaattia tehtäessä tärkeää on ottaa huomioon myös kuuntelijoiden ikäjakauma. Haastateltavieni ikäjakauma on Radio Kajauksen kuuntelijoiden mukainen. Radio Kajausta kuuntelee kuuluvuusalueen kaikista yli 9-vuotiaista viikoittain 42 prosenttia. (Kansallinen radiotutkimus kesäkuu-marraskuu 2011, hakupäivä 27.11.2012.)

Radio Kajauksen ajankohtaisjutut ja -haastattelut kulkevat kaavalla haastateltavan esittely – kysymys – vastaus – haastattelun lopetus. Halusin selkeyttää kahdeksan ihmisen ja kahdeksan kulttuurin eroja, joten tein jaksujen alkuihin selkeät esittelyspiikit, jossa esitellään maa, haastateltava ja se, miten kauan hän on asunut ulkomailla.

Ohjelma rakentuu hyvien spiikkien kautta ihmisten omiin vastauksiin (kaavio 1). Tunnelman luomiseen en lisännyt mitään jälkikäteen. Haastateltavani olivat vahvoja ulkosuomalaisia persoonia, joiden kertomat tarinat ja asiat pitävät kuuntelijan mielenkiinnon yllä.

| | | | | | | | | | |
|---|--|--|--|--|--|--|--|--|--|
| Lauantai 10.11.2012 Suomalaisena ulkomailla | | | | | | | | | |
| Kellonaika: | | | | | | | | | |
| 11.00 Mainokset | | | | | | | | | |
| 11.03 Suomalaisena ulkomailla Oxfordissa. | | | | | | | | | |
| | Ohjelman aloittaa ohjelmatunnus | | | | | | | | |
| | 1. Ohjelma alkaa haastateltavan esittelevällä speakilla | | | | | | | | |
| | 2. Haastateltavan speak (HS). Haastateltava puhuu syistä Oxfordiin muuttoon. | | | | | | | | |
| | 3. Toimittajan speak (TS). Toimittaja kertoo haastateltavan ulkomailla asumisesta. | | | | | | | | |
| | 4. HS: Haastateltava kertoo kokemuksiinsa ulkomailla. | | | | | | | | |
| | 5. TS: Toimittaja puhuu arjen eroista. | | | | | | | | |
| | 6. HS: Haastateltava kertoo normaalista arjestaan Oxfordissa verrattuna Suomeen. | | | | | | | | |
| | 7. TS: Toimittaja ohjaa seuraavaan asiaan, ikävästä Suomeen. | | | | | | | | |
| | 8. HS: Haastateltava puhuu asioista, joita ikävöi Suomesta. | | | | | | | | |
| | 9. TS: Toimittaja puhuu ihmisten eroista verrattuna Suomeen. | | | | | | | | |
| | 10. HS: Haastateltava puhuu ihmisten avoimuudesta. | | | | | | | | |
| | 11. TS: Toimittaja puhuu englantilaisesta kulttuurista. | | | | | | | | |
| | 12. HS: Haastateltavan näkemyksiä englantilaisesta kulttuurista. | | | | | | | | |
| | 13. TS: Toimittaja puhuu kaukokaipuusta. | | | | | | | | |
| | 14. Ohjelma loppuu haastateltavan speakiin kaukokaipuusta. | | | | | | | | |
| 11.12 Musiikkia | | | | | | | | | |
| 11.15 Mainokset | | | | | | | | | |

Kaavio 1. Suomalaisena ulkomailla -ohjelmasarjan 10.11.2012 esitetyn jakson rakenne.

4.4 Ohjelmaformaattini Radio Kajauksen lähetysvirrassa

Ohjelmaformaattini Suomalaisena ulkomailla lähetetään Radio Kajauksella joka lauantai kello 11.00 (kaavio 2). Se uusitaan keskiviikkoisin kello 18.00 kahdeksan viikon ajan alkaen marraskuussa 2012.

LAUANTAI 10.11.

8.00 Radio Kajauksen aamu. Lähetyksessä Päivi Karppinen.

8.00 Uutisotsikot ja sää.

8.45 Tiedotukset.

8.55 Uutiskatsaus ja sää.

9.00 Radiopörssi p. 0700-39-4533.

10.30 Uutiskatsaus ja sää.

10.45 Tiedotukset.

11.00 Suomalaisena ulkomailla, toimittaa Tuomas Paloniemi.

11.55 Uutiskatsaus ja sää.

Kaavio 2. Radio Kajauksen lauantai-aamun 10.11.2011 ohjelmataulukko. (Radio Kajaus: Päiväkohtainen ohjelmataulukko, hakupäivä 5.11.2012.)

En tehnyt ohjelmasarjani jaksoille erityistä juontoa, sillä ohjelmasarjan jaksojen alkuspiikit kertovat, kenestä haastateltavasta on kyse, mistä hän on lähtöisin ja missä maassa vierailimme. Lähetysvirran juontajien vastuulle jää kerrottavaksi ohjelmasarjan toimittajan nimi.

Ohjelmasarja tulee keskellä lähetysvirtaa. Yleensä juontajat mainostavat tulevaa ohjelmaa oman juontovuoronsa alussa ja ennen ohjelmasarjan alkua. Täten kuuntelijalle ei tule yllätyksenä ohjelmasarjan ilmestyminen keskelle lauantain keskipäivää.

Teimme radion ohjelmapäällikkö Pekka Riihosen kanssa ohjelmalle alkutunnuksen, joka lähetetään aina ennen jokaista jaksoa. Ohjelmatunnus kertoo kuuntelijalle, mistä ohjelmasarjassa on kyse ja mitä ohjelmasarjassa käsitellään.

Radio Kajaus on kaupallinen paikallisradio, jossa soi eri mainostajien mainoksia. Kaikille jatkuville ohjelmasarjoille tehdään mainos, joita lähetetään sopivin väliajoin mainostauoilla. Ohjelmasarjoilla on yleensä sponsorisopimukset. Radion myyntineuvottelijat kartoittivat eri sponsoreita, millaisia kuuntelijoita ohjelma kerää ja millaisia mainostajia ohjelmasarja tavoittaisi. Ohjelmasarjani sai sponsorikseen valmismatkatoimisto Apollomatkat, jonka mainoslause pyörii ohjelmasarjani mainoksessa.

Radio Kajauksella ei ole mahdollisuutta kuulla radion lähetyksiä jälkeinpäin internetissä.

4.5 Ohjelmaformaatin toteutus

Toimitin ohjelmaformaattini yksin. Toteutukseen sain vapaat kädet. Juttujen tekemiseen minulle annettiin aikaa kaksi kuukautta, syyskuun 2012 alusta marraskuun 2012 alkuun asti. Tämä aikaväli antoi minulle hyvin aikaa ohjelmasarjan toteutukseen.

Koska kyseessä on ulkomaita käsittelevä sarja, ideaalitulanteessa kaikki jaksot olisi äänitetty paikan päällä. Koska radion budjetti tähän ei riittänyt, jouduin tekemään osan haastatteluista puhelimitse.

Omatoiminen matkani Iso-Britannian Oxfordiin mahdollisti yhden haastattelun kyseisestä kaupungista. Lisäksi pääsin ryhmänjohtajan roolissa Kreetalle ja Rodokselle Radio Kajauksen kuuntelijamatkoille, joissa tein yhteensä kolme haastattelua. Kolme haastattelua samasta maasta saattaa tuntua samojen asioiden ja kulttuurien toistolta, mutta koska haastateltavien elämäntilanteet olivat täysin erilaiset, sovimme Radio Kajauksen kanssa, että tämä onnistuu. Yhden haastattelun tein Oulussa, sillä eräs haastateltavista oli esittelemässä Turkkiä matkakohteena Oulussa järjestetyillä matkamessuilla syyskuussa 2012.

Puhelinhaastattelut Espanjassa, Australiassa ja Vietnamin asuvien haastateltavieni kanssa tein lokakuun aikana. Tähän vaiheeseen tarvitsin radion laitteistoa, puhelinyhteyttä ja konetta, johon tallensin haastatteluni. Puhelinhaastattelut editoin omalla tietokoneellani.

Puhelinhaastattelut eroavat kasvokkain tehdyistä haastatteluista. Paikan päällä tehdyissä haastatteluissa pystyy reagoimaan haastateltavan ilmeisiin ja eleisiin ja kommentoimaan helpommin sellaisia asioita, jotka jäävät puhelinhaastattelussa ehkä huomaamatta. Puhelinhaastattelussa täytyy olla tarkkana ihmisten äänenpainojen kanssa. Tietyllä äänenpainolla esitetyt asiat kertovat ihmisestä sen, onko ihminen oikeasti vakavissaan jonkin asian kanssa.

Puhelinhaastattelut eivät vaikuttaneet lopputulokseen. Koska ohjelmasarjassa on kyse ulkomailla asuvista suomalaisista, ovat he mielestäni luonnostaan helpompia haastateltavia ja avoimempia esitettyjen asioiden suhteen verrattuna Suomessa asuviin ihmisiin. Lisäksi kaikki haastateltavani olivat innoissaan ohjelmasarjasta ja aidosti mukana ohjelmasarjan teossa ja haastatteluissa.

En selittänyt ohjelmasarjassani puhelimen käyttöä. Radion henkilökunnan kanssa käydyissä neuvotteluissa emme kokeneet puhelimen käytön selittämisen olevan tärkeää, sillä pohjimmiltaan ohjelmasarjani jaksot ovat henkilöhaastatteluita.

Omaa budjettia en ohjelmaformaatin toteutukseen tarvinnut. Laitteiston niin puhelinhaastatteluihin kuin kentällä tehtyihin haastatteluihin sain käyttööni radiolta. Ohjelmaformaatin tekoon kuuluneet ulkomaanmatkat kustansi radio, pois lukien matkani Englannin Oxfordiin, joka oli lomamatka.

5 POHDINTA

Tutkin opinnäytetyössäni sitä, miten luodaan uudenlainen ohjelmaformaatti kaupalliseen paikallisradioon. Opinnäytetyöni produktio-osana tein Radio Kajaukselle uuden ohjelmaformaatin ”Suomalaisena ulkomailla”, jossa haastattelin kahdeksan jakson verran suomalaisia, jotka ovat muuttaneet ulkomaille. Osan haastatteluista tein paikan päällä, osa haastatteluista tehtiin puhelimitse.

Tutkimukseni liittyi uuden ohjelmaformaatin luomiseen. Tutkimuksessani pohdin suurelta osin omien kokemuksieni kautta sitä, millainen koko ohjelmaformaatin luominen on prosessina ja millaisia asioita uuden ohjelmaformaatin luomisessa pitää ottaa huomioon.

Tutkimuksessani selviää se, miten suuri vaikutus radion kaupallisuudella on formaatin luomiseen. Radio Kajauksen erilaiset kaupalliset tekijät, kuten mainokset ja kuuntelijamatkat on otettu ohjelmaformaattissani huomioon. Ohjelmaformaattini tärkein perusta oli tehdä hyvää ohjelmasisältöä kanavalle, jotta Radio Kajaus vaikuttaisi houkuttelevalta mainostajien silmissä.

Ohjelmaformaattini on henkilövetoinen, ja siinä on mielenkiintoiset haastateltavat ympäri maapalloa. Ohjelman kautta kuuntelijat pääsevät matkalle radion äärellä ja saavat uudenlaisia kokemuksia. Samalla ohjelmaformaattini on mainos. Se mainostaa kuuntelijalle Radio Kajauksen kuuntelijamatkoja, vaikkakaan näistä matkoista ei ohjelmaformaattissani mainita sanaakaan. Lisäksi ohjelmaformaattillani on sponsori, joka sanattomasti ehdottaa kuuntelijan valitsemaan tietty valmismatkatoimisto.

Uskon kuitenkin, ettei journalistinen otteeni kärsinyt. Tiesin jo ennen ohjelmaformaattini toteuttamista sen, että Radio Kajaus on puhtaasti kaupallinen radio. Silti minulle annettiin vapaat kädet ohjelmaformaatin toteuttamiseen, enkä lähtenyt mainostamaan matkakohteita, vaan kuvasin suomalaisen elämää ulkomailla puhtaasti journalistisesta näkökulmasta.

Radio Kajaus antoi ohjelmaformaattini toteutukseen vain raamin ajasta. Sovimme, että jaksot voivat olla kymmenminuuttisia, sillä radion normaalien

haastattelujen mitat ovat tätä luokkaa. Tämä antoi minulle mahdollisuuden hyvin kattaviin henkilökuviin haastateltavista.

Tutkimuksestani käy ilmi se, että uusiin ohjelmaformaatteihin voi käyttää soveltaen uutisista tuttuja journalismin kriteereitä. Lähetysvirtaradioissa human interest -näkökulma on tärkeä, ja ohjelmaformaateista pitää tehdä kuuntelijan näkökulmasta mahdollisimman kiinnostava.

Valitettavasti en ehtinyt saada kuuntelijapalautetta koskien ohjelmaformaattiani. Tutkielmaosaani kirjoittaessani ohjelmaformaattini oli vasta alkanut soida Radio Kajauksella. Kuuntelijoita ohjelmaformaattini on kuitenkin saanut. Suomalaisena ulkomailla lähetetään Radio Kajauksen suosituimpaan kuuntelu-aikaan, lauantaina keskipäivällä.

Radio Kajaus luotti kykyihini ja oli tyytyväinen ohjelmasarjan lopputulokseen. Olen myös itse tyytyväinen ohjelmaformaattini lopputulokseen. Neljä jaksoa tein ulkomailla, joten sain opinnäytetyössäni matkustella ja tehdä töitä tavallaan siinä sivussa. Tutustuin moneen mielenkiintoiseen ihmiseen opinnäytetyöprosessini aikana ja osaan haastateltavistani pidän yhä yhteyttä sosiaalisen median kautta. Haastateltavani olivat hyvin innoissaan ohjelmaformaattistani ja olivat aidon kiinnostuneita työstäni. Lisäksi sain mainostaa Radio Kajausta maailmalla ja täten radiokanava sai uusia kuuntelijoita ulkomailta.

Tutkielmassani onnistuin avaamaan tietoa siitä, miten uusi ohjelmaformaatti kannattaa luoda kaupalliseen paikallisradioon ja mitä sen tekemisessä pitää ottaa huomioon. Lisäksi pohdin sellaisia asioita, joita en ehkä muuten olisi pohtinut.

Uskon, että tutkielmani auttaa radioalalla. Se tarjoaa tietoa uuden ohjelmaformaatin luomisesta radioon. Lisäksi sen avulla radion parissa toimivat voivat huomata, että ohjelmaformaattini kaltaisen radio-ohjelman toteutus on mahdollista. Tutkielmani antaa tietoa erikoislaatuudesta radiokanavasta ja kertoo sen erilaisista hankkeista.

Halusin ohjelmaformaattistani ainakin hyvän työnäytteen ja sen kautta avaavan ovia radiomaailmaan. Ohjelmaformaattia tehdessäni minulle kävi onnenpotku.

Radio Kajaukselta huomattiin kykyne tehdä radioalan töitä. Radio Kajauksella oli syksyn 2012 aikana avautunut paikka uudelle radiotoimittajalle. Lokakuussa 2012 aloitin työt Radio Kajauksella.

LÄHTEET

Kujala, Tapio; Lahti, Jari; Tamminen, Heikki 1998. Radiotyön perusteet - Johdatus suoran lähetyksen tekemiseen. Helsinki: Gaudeamus.

Karisto, Hannu & Leppänen, Airi 1997. Todellisia tarinoita: Radiodokumentin tekeminen. Helsinki: Edita.

Mikkola, Emilia 2009. Menestystarinoita massoille – Televisio-ohjelman tuotekehitys. Tampereen ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Rahkonen, Sami 2011. Kannattaako printtiin pantata? Kalevan ja Keski-suomalaisen verkko- ja printtilehden yhteiselo ja ongelmat. Jyväskylän yliopisto. Viestintätieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Vahtola, Janne 2006. Dokumentaarisen radioilmaisun mahdollisuudet puheohjelmien äänellisen sisällön kehittäjänä. Oulun yliopisto. Kirjallisuuden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Kaján, Jaakko 2010. Henkilövetoinen käsikirjoittaminen – Toimintaa synnyttävän henkilöhahmon luominen. Turun ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Karjalainen, Aki 2011. Kanavapäällikkö. Radio Kajaus. Haastattelu 1.10.2012.

Karjalainen, Aki 2011. Toimitusjohtaja. Radio Kajaus. Haastattelu 6.11.2012

Kansallinen radiotutkimus kesäkuu-marraskuu 2011, Finnpanel 2011. Hakupäivä 27.11.2012, <http://www.finnpanel.fi/radio.php>.

Yleisradion ohjelmakortti: Jaakko ja maailmanvalloittajat, Yleisradio 2012. Hakupäivä 27.9.2012, <http://tv1.yle.fi/ohjelmat/asia/jaakko-ja-maailmanvalloittajat-0>.

Yksityisen radion kehitys, RAB Finland 2012. Hakupäivä 27.9.2012, http://www.radiomedia.fi/radioasemat/fi_FI/kaupallinen/.

Radio Kajaus: Parasta seuraa jo yli 20 vuotta, Radio Kajaus 2012. Hakupäivä 27.9.2012, http://www.radiokajaus.fi/?page_id=9.

Kemijärven kehitys Oy, Kemijärven kaupunki 2012. Hakupäivä 15.10.2012, http://www.kemijarvi.fi/kehitys_oy.htm.

Iskelmätulet-festivaali, Jck-Company 2012. Hakupäivä 15.10.2012, <http://www.iskelmatulet.com/>.

Tivit amfi, Tivit amfi 2012. Hakupäivä 15.10.2012,
<http://tivit.gemilosocial.fi/material/28>.

Suomalaisena Espanjassa, Suomi-Espanja Seura ry. 2012. Hakupäivä
2.10.2012, <http://www.suomiespanjaseura.fi/fi/sosiaaliturva.php>.

Radio Kajaus: Päiväkohtainen ohjelmataulukko, Radio Kajaus 2012. Hakupäivä
5.11.2012, http://www.radiokajaus.fi/?page_id=7.

Uudet taajuudet kiinnostavat radioita, Mediamonitori 2012. Hakupäivä
27.11.2012, <http://www.mediamonitori.fi/index.php/fakta/1277-lausuntopyynnoet-taajuussuunnitelmaan-2012>.

Bysantin kulttuurin vaalija Pohjolassa, Ortodoksi.net 2012. Hakupäivä
27.11.2012,
http://www.ortodoksi.net/index.php/Bysantin_kulttuurin_vaalija_Pohjolassa.